

ด่วนที่สุด
ที่ ยธ ๐๕๐๕/๑๗๒๒

กพต. 19 9 3
วันที่ 19 พ.ค. 2565
เวลา 15.40

กระทรวงยุติธรรม
๕๐๕ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง รายงานผลการพิจารณาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนรวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน กรณีการประชุมทางไกลระหว่างเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๒๖๐๑๔ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๔

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ
  ๒. รายงานการประชุมเพื่อหารือเกี่ยวกับข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุง กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน กรณีการประชุมทางไกลระหว่างเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔
  ๓. รายงานการประชุมเพื่อหารือเกี่ยวกับข้อเสนอแนะมาตรการและแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุง กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน กรณีการประชุมทางไกลระหว่างเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔
  ๔. แบบรายงานสรุปผลการพิจารณาในภาพรวมต่อข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

ด้วยกระทรวงยุติธรรม ขอเสนอเรื่องการรายงานผลการพิจารณาข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุง กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน กรณีการประชุมทางไกลระหว่างเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ (๑๒) กำหนดให้ต้องเสนอเรื่องนี้ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับบริหารราชการกระทรวงยุติธรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการรัฐธรรมนูญด้วยแล้ว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๒๖๐๑๔ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ แจ้งให้ทราบว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้เสนอเรื่อง ข้อเสนอแนะ มาตรการและแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุง กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน กรณีการประชุมทางไกลระหว่างเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓ ซึ่งรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทน นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของ ข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยให้กระทรวงยุติธรรมสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินงานดังกล่าวในภาพรวม เพื่อนำเสนอคณะกรรมการรัฐธรรมนูญต่อไป

๑.๒ มติคณะกรรมการ...

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้มีบัญชาและปฏิบัติราชการแทน นายกรัฐมนตรีมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบตามข้อ ๑.๑ ไปพิจารณาร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษามาตรการและแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้ง การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน กรณีการประชุมทางการเมืองระหว่างเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓ และสรุปผลการพิจารณาเสนอ ต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงยุติธรรม ได้จัดประชุมเพื่อหารือเกี่ยวกับมาตรการและแนวทางในการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้อง กับหลักสิทธิมนุษยชน กรณีการประชุมทางการเมืองระหว่างเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ผ่านระบบ Cisco Webex Meetings โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม ประชุมให้ข้อมูล ดังนี้ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานสภาพัฒนาการ และเสถียรภาพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานนายกรัฐมนตรี กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานประกันสังคม กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชน สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม และสำนักงานกองทุนยุติธรรม พร้อมทั้งได้ประมวลผล การประชุมฯ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป ปรากฏตามสรุปผลในหนังสือฉบับนี้

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจาก เรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย การเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) เรื่องที่นายกรัฐมนตรีในฐานะ ที่หัวหน้ารัฐบาลนำเสนอหรือมีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนดให้กระทรวงยุติธรรม สรุปผลการพิจารณา ในภาพรวมส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง แต่เนื่องจาก เรื่องดังกล่าว มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมทางการเมืองที่กำลังอยู่ในความสนใจของสังคม และอยู่ใน อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และรวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายในการจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครอง สิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือคำสั่งใด ๆ ให้เหมาะสม จึงขอขยายระยะเวลาดำเนินการดังกล่าวออกไปอีก ๓๐ วัน ตามหนังสือกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๔๐๔/๕๒๒๑ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๔

๔. สารระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ สารระสำคัญ

ประเด็นที่ ๑ คณะรัฐมนตรีควรกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนในการรักษา ความสงบเรียบร้อย และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ เช่น การจัด สถานที่พักและบริการขั้นพื้นฐาน การจัดการจราจร และการดูแลความปลอดภัยของผู้ชุมนุม โดยพึงตระหนักว่า การจำกัดการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและการแสดงความคิดเห็นอันเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ของประชาชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยควรถือเป็นข้อยกเว้นที่พึงกระทำเฉพาะในกรณีจำเป็น

อันมีอาจ...

อันมีอาจหลีกเลี่ยงได้ภายในกรอบของกฎหมายเท่านั้น และไม่ควรมีการสร้างเงื่อนไขอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความรุนแรง ทั้งนี้ อาจนำหลักการสำคัญสำหรับการบริหารจัดการการประชุมอย่างเหมาะสม ๑๐ ประการ ซึ่งจัดทำโดยผู้รายงานพิเศษแห่งองค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมและการรวมกลุ่มอย่างสันติมาเป็นแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

สรุปผลจากการตรวจสอบ

๑. คณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติตามข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ได้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีสถานการณ์การประชุมและเรียกร้องทางการเมืองของนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ โดยรับทราบแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนฯ ดังกล่าว และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแนวทางดังกล่าวไปประกอบการพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยนำหลักการสำหรับการบริหารจัดการการประชุมอย่างเหมาะสม ๑๐ ประการ ของผู้รายงานพิเศษแห่งองค์การสหประชาชาติ มาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป ซึ่งมีหน่วยงานที่ให้ความเห็น ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงยุติธรรม สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงกลาโหม โดยเห็นด้วยที่ให้นำหลัก ๑๐ ประการดังกล่าวมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน

๒. คณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการในการรักษาความสงบเรียบร้อยและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๘ โดยเห็นชอบกับแผนการดูแลการประชุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการประชุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้จัดทำ เพื่อให้การบริหารดูแลการประชุมสาธารณะสามารถใช้ควบคู่กับประชาชนที่ดำเนินการจัดการชุมนุมและประชาชนทั่วไป และกำหนดแนวทางให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานในการรักษาความสงบเรียบร้อยและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการพิจารณาในภาพรวมจากที่ประชุม เห็นควรให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำหลักการสำหรับการบริหารจัดการการประชุมอย่างเหมาะสม ๑๐ ประการ มาปรับใช้กับกรณีการประชุมทางการเมืองเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล แต่ควรคำนึงถึงรายละเอียด วิธีปฏิบัติตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ประกอบในแต่ละหลักการ ให้หน่วยงานแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำตัวชี้วัดต่าง ๆ ไปปรับใช้ให้เหมาะสม มีความสมดุล เป็นกลาง และมีความเท่าเทียม สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ประเด็นที่ ๒ คณะรัฐมนตรีควรพิจารณาทบทวนเพื่อปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการประชุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งการประชุมสาธารณะตามหมวด ๒ มาตรา ๑๐ - ๑๔ ที่ปัจจุบันมุ่งเน้นระบบการขออนุญาตเป็นหลัก ซึ่งการกำหนดในลักษณะดังกล่าว เป็นการบั่นทอนแนวคิดที่ว่า การชุมนุมเป็นสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจในการที่จะสั่งอนุญาตหรือกำหนดเงื่อนไขที่สามารถแทรกแซงเนื้อหาการประชุมได้

สรุปการพิจารณาในภาพรวมจากที่ประชุม พระราชบัญญัติการประชุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ หมวด ๒ มาตรา ๑๐ - ๑๔ เป็นบทบัญญัติที่ไม่ได้มุ่งเน้นการขออนุญาตในการชุมนุม แต่เป็นเพียงการแจ้งเพื่อทราบและบอกเหตุผลในการแจ้ง ซึ่งผู้ที่จะจัดการชุมนุมจะต้องมีความรับผิดชอบในการดูแลการประชุมให้เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย หากมีการเคลื่อนที่ของการชุมนุมอันเป็นการกระทบบสิทธิของผู้อื่น การแจ้งดังกล่าวก็เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมได้ โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการจัดทำคู่มือขั้นตอนการแจ้งการประชุมของผู้จัดการชุมนุมไว้อย่างชัดเจน โดยการแจ้งสามารถดำเนินการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทั้งนี้ ในกรณีมาตรา ๑๐ - ๑๔ หากไม่ได้มีการแจ้งการประชุมจะมีบทกำหนดโทษปรับเท่านั้น ด้วยเน้นลงโทษผู้จัดการชุมนุมไม่ได้ลงโทษผู้ชุมนุมและ

ในการตรวจสอบ...

ในการตรวจสอบการแจ้งการชุมนุมนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ ซึ่งมีกรณีศึกษาที่ผู้ชุมนุมได้มีการโต้แย้งไปที่ศาลปกครองในส่วนของ มาตรา ๑๐ - ๑๔ และมาตรา ๒๘ ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑๐ - ๑๓/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ซึ่งวินิจฉัยไว้ว่า การชุมนุมสาธารณะ มาตรา ๑๐ - ๑๔ และมาตรา ๒๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ส่วนในประเด็นการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีการกำหนดเวลาให้มีการประเมินความเหมาะสมของกฎหมายให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๘ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะดำเนินการประมวลผลการปฏิบัติ และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้

ประเด็นที่ ๓ คณะรัฐมนตรีควรหลีกเลี่ยงการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ ในการควบคุมดูแลความสงบเรียบร้อยในการชุมนุม เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการใช้พระราชกำหนดดังกล่าวเป็นไปเพื่อป้องกันภัยร้ายแรงที่กระทบต่อความมั่นคง ไม่อาจนำไปใช้ในการชุมนุมทางการเมืองในลักษณะทั่วไปได้ เพราะอาจก่อให้เกิดการจำกัดหรือลดทอนการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ เว้นแต่การชุมนุมนั้น ได้แปรเปลี่ยนไปสู่สถานการณ์วิกฤติหรือการจลาจลที่กระทบต่อความมั่นคง

สรุปผลการพิจารณาในภาพรวมจากที่ประชุม เห็นด้วยที่ไม่ควรนำพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ มาใช้ในการควบคุมดูแลความสงบเรียบร้อยในการชุมนุม เว้นแต่ การชุมนุมจะเกิดความรุนแรงหรือจลาจล โดยการปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ใช้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นกฎหมายหลักในการดูแลการจัดการชุมนุม แต่หากมีความผิดอาญาเกิดขึ้นตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายจราจรทางบก กฎหมายควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง หรือกฎหมายอื่น ๆ ที่มีโทษทางอาญา การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติยังคงต้องบังคับใช้กฎหมายอื่นควบคู่กันด้วย ไม่อาจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้ ทั้งนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีแผนการดูแลการจัดการชุมนุมสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่จะให้การพิจารณาจัดการดูแลการชุมนุมสาธารณะสามารถให้ความคุ้มครองทั้งแก่ประชาชนที่จะชุมนุมสาธารณะทั่วไป แนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รวมถึงมีตัวอย่างที่ศาลแพ่งยกคำร้องขอของโจทก์ในกรณีที่โจทก์ขอให้ศาลพิจารณาเพิกถอนข้อกำหนดตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ สำหรับสถานการณ์การชุมนุมได้เคยมีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ และได้มีการยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ประกาศข้อกำหนด และคำสั่งที่เกี่ยวข้องดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๓ เนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรงคลี่คลาย แต่ปัจจุบันยังไม่มีมีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ เพิ่มเติม

ประเด็นที่ ๔ คณะรัฐมนตรีควรพิจารณาแนวทางและหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือเยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์การชุมนุม รวมทั้ง ควรมีการศึกษา วิเคราะห์ กฎหมาย ระเบียบ หรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบให้เป็นมาตรฐานกลางในการพิจารณาช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงหรือการละเมิดสิทธิมนุษยชน

สรุปผลการพิจารณาในภาพรวมจากที่ประชุม การพิจารณาแนวทางหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมให้เป็นมาตรฐานกลาง ที่ผ่านมากกระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ และวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ โดยให้กระทรวงการคลังร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำกฎหมายที่ครอบคลุมทุกกรณีเกี่ยวกับการช่วยเหลือ

เยียวยา...

เยียวยาของภาครัฐที่มีหลักเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้ กระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือเสนอคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับประเด็น การช่วยเหลือเยียวยาผู้รับผลกระทบจากการชุมนุมตามหนังสือ กระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ยช ๐๔๐๗/๗๙๖๔ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๔ โดยเสนอให้กระทรวงการคลังร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำกฎหมายหรือระเบียบ เงื่อนไข และวิธีการช่วยเหลือที่ครอบคลุมในทุกกรณี ว่ามีผลดำเนินงานหรือข้อจำกัดใดในการออกกฎหมาย และควรตรากฎหมายในระดับระเบียบเพื่อให้ความช่วยเหลือเป็นกรณีเร่งด่วน เนื่องจากหากตราเป็นกฎหมายระดับ พระราชบัญญัติจะต้องใช้เวลาในการดำเนินการเป็นเวลานาน ทำให้เกิดความล่าช้าในการช่วยเหลือได้ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมีกฎหมายอีกหลายฉบับจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการช่วยเหลือเยียวยาผู้ถูกละเมิดและครอบคลุมไปถึง กรณีความเสียหายจากการชุมนุมทางการเมือง เช่น พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติ ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายกองทุนเงินช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย หรือกฎหมายสุขภาพจิตที่ดูแลเยียวยาจิตใจ เป็นต้น

ประเด็นที่ ๕ กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. กำชับให้สถานศึกษาต่าง ๆ เปิดพื้นที่สถานศึกษาให้นักเรียนสามารถดำเนินกิจกรรม ในการแสดงความคิดเห็นได้และต้องจัดให้มีพื้นที่ปลอดภัย (safety zone) สำหรับนักเรียน เพื่อเป็นหลักประกันว่า นักเรียนจะไม่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงไม่ว่ากรณีใด ๆ อันเนื่องมาจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว

๒. ชี้แจงและสร้างความเข้าใจเพื่อไม่ให้บุคลากรทางการศึกษากระทำการ ในลักษณะบังคับให้นักเรียนให้คำมั่นหรือกระทำการใด ๆ เพื่อรับรองว่าจะไม่จัดหรือเข้าร่วมกิจกรรมแสดงออก ทางการเมือง ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพทางการศึกษาและประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญด้วย

สรุปผลการพิจารณาในภาพรวมจากที่ประชุม กระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๐๙/๑๒๘๑๘ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ เพื่อเร่งดำเนินการดูแล นักเรียน นักศึกษา รวมถึงการเชิญนักเรียน นักศึกษา เพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติม และได้มีการกำชับให้หน่วยงานหลัก ของกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการร่วมแสดงออกทางการเมืองอย่างเหมาะสม ตามข้อเสนอทั้ง ๒ ประเด็น ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เสนอเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ประเด็นที่ ๖ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีหน้าที่ในการเฝ้าระวัง และติดตามสถานการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ควรกำหนด นโยบายที่ชัดเจนในการแก้ปัญหาการข่มขู่คุกคามระหว่างกันทางสื่อสังคมออนไลน์ (Cyber Bully) หรือการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริงหรือความเท็จ โดยจะต้องบังคับใช้กฎหมายอย่าง เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องความเห็นทางการเมือง รวมไปถึงจะต้อง ไม่กระทำการใด ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เป็นการสกัดกั้นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือเป็นการแทรกแซง หรือละเมิดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนและสื่อมวลชน

การพิจารณาในภาพรวมจากที่ประชุม การปฏิบัติลักษณะ (Cyber Bully) ไม่มีกฎหมาย โดยตรง ถ้ากรณีหมิ่นประมาทก็จะได้ก้าวล่วงเพราะเป็นสิทธิผู้เสียหาย การดำเนินงานหากมีการ Bully เกิดขึ้น อาจปรับใช้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และแก้ไขเพิ่มเติม สำหรับการดำเนินการเกี่ยวกับกรณีข่าวปลอม (Fake News) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือการเผยแพร่ข่าวสาร หากหน่วยงานใด เป็นผู้เสียหายก็พิจารณาดำเนินคดีตามกฎหมายและหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน กรณีข้อมูลหรือ ข่าวสารใดมีประเด็น และไม่มีกฎหมายโดยตรง ขัดต่อความสงบ และศีลธรรมอันดี ต้องเข้าคณะกรรมการ กลั่นกรอง พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนยื่นคำร้องต่อศาล หากเป็นกรณีความผิดส่วนตัว ทางหน่วยงาน ก็ไม่อาจก้าวล่วง ส่วนกรณีเพจต่าง ๆ ที่โดนปิดกั้นการเผยแพร่ หากกระทำผิดจริงก็ดำเนินการตามกฎหมาย ที่ระบุไว้ชัด เช่น ลามก พนันออนไลน์ ในส่วนของงาน Cyber Bully สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล จะเป็น หน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงซึ่งจะมีกิจกรรมหรือแนวทางในการดำเนินการอยู่แล้ว

ประเด็นที่ ๗ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. สื่อสารต่อสาธารณะเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานตามแผนรักษาความสงบ การชุมนุมสาธารณะ ให้ประชาชน ผู้สังเกตการณ์ สื่อมวลชน บุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องรับทราบ และเกิดความเข้าใจ รวมทั้งควรให้ความสำคัญกับการชี้แจงโดยระบุเหตุผลความจำเป็นและความได้สัดส่วน กรณีที่ต้องจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการชุมนุม อันถือเป็นหลักประกันสำคัญในการรับรองว่า การใช้สิทธิ และเสรีภาพของประชาชนจะได้รับการคุ้มครองและปราศจากการแทรกแซงโดยมิชอบ

๒. กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานและกำชับเจ้าหน้าที่ทั้งในและนอกเครื่องแบบ เกี่ยวกับการจัดเก็บหรือเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนซึ่งต้องเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด และไม่กระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของประชาชนเกินสมควร ตลอดจนพึงระมัดระวังไม่ให้มีการดำเนินการที่เป็นการสร้างความหวาดระแวงและความไม่ไว้วางใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งอาจนำไปสู่สถานการณ์รุนแรงมากยิ่งขึ้น

๓. กำชับให้เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดี การจับกุม และการควบคุมตัวบุคคลอันสืบเนื่องจากการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุม และการแสดงออกทางการเมือง โดยให้ดำเนินการอย่างระมัดระวังภายใต้หลักความได้สัดส่วนและพอสมควรแก่เหตุ พึงงดเว้นการใช้วิธีการที่อาจนำไปสู่ความรุนแรงและกระทบกระเทือนต่อการใช้สิทธิ และเสรีภาพข้างต้น อีกทั้งควรหลีกเลี่ยงการจับกุมบุคคลในเวลากลางคืน หรือการจับกุมและควบคุมตัวบุคคล โดยเจ้าหน้าที่แต่งกายนอกเครื่องแบบ รวมทั้งการใช้ยานพาหนะที่มีไซยานพาหนะของราชการในการ ปฏิบัติการ ระมัดระวังและคำนึงถึงความเหมาะสมในการจับกุมดำเนินคดีผู้ชุมนุมในกลุ่มความผิดตามกฎหมาย ว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะกลุ่มความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสถานการณ์ฉุกเฉิน และกลุ่มความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่มีโทษเล็กน้อย

สรุปผลการพิจารณาในภาพรวมจากที่ประชุม

๑. การสื่อสารต่อสาธารณะเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานตามแผนรักษาความสงบ ในการชุมนุมสาธารณะ ทางกองบัญชาการตำรวจนครบาลได้จัดตั้งทีมโฆษกของหน่วยเพื่อทำหน้าที่ ในการประชาสัมพันธ์และสื่อสารต่อสาธารณชน เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานตามแผนรักษาความสงบ การชุมนุมสาธารณะให้ประชาชน ผู้สังเกตการณ์ สื่อมวลชน บุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องทราบ ผ่านสื่อมวลชน ทุกประเภท โดยมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องทุกวัน รวมถึงชี้แจงเหตุผลความจำเป็น ประกอบหลัก ความได้สัดส่วนเป็นสำคัญ กรณีที่ต้องจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการชุมนุม ไม่ว่าจะเป็เหตุจำเป็นที่ต้อง มีการจับกุม การตรวจค้น การตรวจยึดพยานหลักฐานในคดี

๒. กองบัญชาการตำรวจนครบาลได้มีการประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงาน และกำชับเจ้าหน้าที่ทั้งในและนอกเครื่องแบบเกี่ยวกับการจัดเก็บหรือเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน โดยต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และไม่กระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของประชาชน เกินสมควร รวมทั้งไม่สร้างความหวาดระแวง และความไม่ไว้วางใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่ว่าจะเป็เจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมฝูงชน เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สายตรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน และสอบสวน โดยกำชับให้ต้องปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด เพื่อป้องกันไม่ให้นำไปสู่สถานการณ์ ที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น

๓. ในการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดี การจับกุมและการควบคุมตัวบุคคล อันสืบเนื่องจากการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมและแสดงออกทางการเมืองนั้น กองบัญชาการตำรวจนครบาลได้กำชับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ ควบคุมฝูงชน เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนและสอบสวน ให้หลีกเลี่ยงการจับกุมบุคคลในเวลากลางคืน หรือการจับกุม

และควบคุมตัว...

และควบคุมตัวบุคคลโดยเจ้าหน้าที่แต่งกายนอกเครื่องแบบ ยกเว้น ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องบังคับใช้กฎหมาย เพราะเป็นความผิดซึ่งหน้า หรือเป็นการป้องกันตัวโดยชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากบางกรณี การรวมตัวกันของบุคคลที่อ้างว่าเป็นการรวมตัวเพื่อใช้สิทธิในทางการเมืองนั้น ไม่ได้เป็นไปตามหลักการชุมนุมทางการเมืองตามหลักทั่วไป แต่มีพฤติการณ์ที่มีการรวมตัวเพื่อใช้ความรุนแรงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมฝูงชน ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ยังคงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังและคำนึงถึงความเหมาะสมในการจับกุมดำเนินคดีผู้ชุมนุมดังกล่าว

ทั้งนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีสถิติการแจ้งและไม่แจ้งการชุมนุมของผู้ชุมนุมในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล (บก.น ๑ – บก.น ๙) ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. มีการชุมนุม	จำนวน ๓๒๔ ครั้ง
๒. ไม่มีการแจ้งการชุมนุม	จำนวน ๒๔๙ ครั้ง
๓. แจ้งการชุมนุม	จำนวน ๖๘ ครั้ง
๔. กรณีแจ้งการชุมนุมไม่ทัน ๒๔ ชั่วโมง ขอผ่อนผัน (ม.๑๒)	ไม่มี
๕. แจ้งให้แก้ไขเพิ่มเติม (ม.๑๑)	จำนวน ๑ ครั้ง
๖. การยื่นอุทธรณ์ (ม.๑๑)	ไม่มี
๗. ผลอุทธรณ์	ไม่มี
๘. การดำเนินคดี กรณีไม่แจ้งการชุมนุม	จำนวน ๔๓ คดี
๙. ผู้เดือดร้อนรับผลกระทบจากการชุมนุมมาแจ้งความ	จำนวน ๖ คดี

ประเด็นที่ ๘ กรมราชทัณฑ์ควรกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขในการใช้ดุลพินิจอนุญาตให้ทนายความเข้าพบเพื่อปรึกษาอรรถคดีเฉพาะในกรณีที่เร่งด่วนและมีผลกระทบต่อคดีความ ในระหว่างการใช้นโยบายปฏิบัติเกี่ยวกับนโยบายในการป้องกันหรือควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในเรือนจำหรือทัณฑสถาน เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการพิจารณาใช้ดุลพินิจของเรือนจำแต่ละแห่ง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการใช้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมของผู้ต้องขังได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์แพร่ระบาดคลี่คลายลงควรพิจารณาอนุญาตให้ญาติหรือทนายความเข้าพบได้ตามปกติ โดยการกำหนดมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดที่เหมาะสมต่อไป

สรุปผลการพิจารณาในภาพรวมจากที่ประชุม

กรมราชทัณฑ์ ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๐๔.๑/๑๘๕๔๘ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เรื่องการอนุญาตให้ทนายความเข้าพบผู้ต้องขังเกี่ยวกับคดี ซึ่งกรมราชทัณฑ์ได้แจ้งหลักเกณฑ์ เงื่อนไขในการใช้ดุลพินิจอนุญาตให้ทนายความเข้าพบเพื่อปรึกษาอรรถคดีเฉพาะในกรณีที่เร่งด่วนและมีผลกระทบต่อคดีความ เพื่อให้สอดคล้องกับมติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยกำหนดไว้ ๒ ประเด็น ได้แก่

๑. กรณีที่จะให้ทนายความเข้าพบ เนื่องจากเป็นกรณีเร่งด่วนและมีผลกระทบต่อคดีความ
๒. เงื่อนไขการให้เข้าพบ โดยอนุญาตให้ปรึกษาอรรถคดีในระบบสารสนเทศที่เรือนจำกำหนด และให้เว้นระยะห่าง ซึ่งสามารถเห็นหน้ากันได้ทั้งสองฝ่าย กรณีที่เรือนจำไม่มีสถานที่สำหรับพบทนายความให้เจ้าหน้าที่เรือนจำนำอุปกรณ์สื่อสารเข้าไปได้ และหากต้องลงลายมือชื่อให้มอบเอกสารให้ทางเรือนจำนำไปให้ผู้ต้องขังลงลายมือชื่อ

อนึ่ง กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้เพิ่มเติมข้อมูลว่ามีการดำเนินงานในลักษณะเช่นเดียวกับกรมราชทัณฑ์ ในการเข้าเยี่ยมเด็กและเยาวชน ภายใต้การป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๖๐๐๑/พิเศษ ว ๒ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ เรื่องแจ้งยกเลิกหนังสือเวียน และแจ้งมาตรการการป้องกัน ฝ้าระวัง และควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

จากการ...

จากการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพิจารณา และได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ มีหลายประเด็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้แก่ ประเด็นที่ ๓ การดำเนินงานของคณะรัฐมนตรีในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ประเด็นที่ ๔ การพิจารณากำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์การชุมนุม ประเด็นที่ ๕ การดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ประเด็นที่ ๖ การดำเนินงานของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประเด็นที่ ๗ การดำเนินงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และประเด็นที่ ๘ การดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ส่วนประเด็นที่ยังไม่ได้ดำเนินการให้ชัดเจน ได้แก่ ประเด็นที่ ๑ การดำเนินงานของคณะรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนในการรักษาความสงบเรียบร้อย และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ กรณีที่แต่ละหน่วยงานนำหลักการสำหรับการบริหารจัดการการชุมนุมอย่างเหมาะสม ๑๐ ประการไปปรับใช้ และประเด็นที่ ๒ การพิจารณาทบทวนเพื่อปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามหมวด ๒ มาตรา ๑๐ - ๑๔ เนื่องจากอยู่ระหว่างการประเมินผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ

๕.๑ ความเป็นมาของการเสนอข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ชุดที่ ๓) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ร้องขอให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่เกิดขึ้นในช่วงการชุมนุมทางการเมือง ระหว่างเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓ ด้วยการอ้างว่า รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐใช้อำนาจโดยมิชอบ ในการแทรกแซงและจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบของประชาชน ในกรณีใช้ความรุนแรงเข้าสลายการชุมนุม กรณีการจับกุมและควบคุมตัวแกนนำผู้ชุมนุมโดยใช้ความรุนแรง และไม่คำนึงถึงสิทธิตามกฎหมาย กรณีการบังคับใช้กฎหมายพิเศษในระหว่างชุมนุมและการดำเนินการทางกฎหมายต่อผู้ชุมนุม การใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าควบคุมการชุมนุมขัดต่อหลักสากล โดยการฉีดน้ำแรงดันสูงผสมสารที่สร้างความระคายเคืองใส่ผู้ชุมนุมทำให้ได้รับบาดเจ็บ รวมถึงกรณีกล่าวอ้างว่ามีการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ชุดที่ ๓) ได้พิจารณาตามหน้าที่และอำนาจเห็นว่า การชุมนุมทางการเมืองในระหว่างเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓ แม้การควบคุมและดูแลการชุมนุมจะเป็นไปเพื่อความสงบเรียบร้อยตามขั้นตอน แต่ก็ปรากฏประเด็นปัญหาที่กระทบต่อการใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทั้งในเรื่องของการจัดการ และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะ การใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการควบคุมดูแลการชุมนุม และปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรมและการใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการชุมนุมทางการเมือง ยังมีความเสี่ยงที่จะเป็นการใช้สิทธิและเสรีภาพที่กระทบต่อผู้อื่น หรือกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพที่เกินขอบเขต คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ชุดที่ ๓) จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสม ในการป้องกันหรือการแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ ต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อเสนอแนะต่อผู้ชุมนุมและประชาชนที่เกี่ยวข้อง โดยในส่วนของคณะรัฐมนตรี เห็นควรดำเนินการ ดังนี้

(๑) กำหนด...

(๑) กำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนในการรักษาความสงบเรียบร้อย และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ อาทิ การจัดสถานที่ และบริการขั้นพื้นฐานในการจัดการจราจร และการดูแลความปลอดภัยของผู้ชุมนุม โดยพึงตระหนักว่า การจำกัดการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นอันเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ควรถือเป็นข้อยกเว้นที่พึงกระทำเฉพาะในกรณีจำเป็นอันมีอาจหลีกเลี่ยงได้ภายใต้กรอบของกฎหมายเท่านั้น และไม่ควรมีการสร้างเงื่อนไขอันเป็นเหตุให้เกิดความรุนแรง ทั้งนี้ อาจนำหลักการบริหารจัดการการชุมนุมอย่างเหมาะสม ๑๐ ประการซึ่งจัดทำโดยผู้รายงานพิเศษแห่งองค์การสหประชาชาติ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพในการชุมนุม และการรวมกลุ่มอย่างสันติมาเป็นแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

(๒) พิจารณาทบทวนเพื่อปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งการชุมนุมสาธารณะตามหมวด ๒ มาตรา ๑๐ - ๑๔ ที่ปัจจุบันมุ่งเน้นระบบการขออนุญาตเป็นหลัก ซึ่งการกำหนดในลักษณะดังกล่าวเป็นการบั่นทอนแนวคิดที่ว่า การชุมนุมเป็นสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอำนาจในการสั่งอนุญาต หรือกำหนดเงื่อนไขที่สามารถแทรกแซงเนื้อหาการชุมนุมได้

(๓) หลีกเลี่ยงการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ ในการควบคุมดูแลความสงบเรียบร้อยในการชุมนุม เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการใช้พระราชกำหนดดังกล่าวเป็นไปเพื่อป้องกันภัยร้ายแรงที่กระทบต่อความมั่นคง ไม่อาจนำไปใช้ในการชุมนุมทางการเมือง ในลักษณะทั่วไปได้ เพราะอาจก่อให้เกิดการจำกัด หรือลดทอนการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ เว้นแต่การชุมนุมนั้น ได้แปรเปลี่ยนไปสู่สถานการณ์วิกฤต หรือการจลาจลที่กระทบต่อความมั่นคง

(๔) พิจารณาแนวทางและหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์การชุมนุม รวมทั้งควรมีการศึกษา วิเคราะห์ กฎหมาย ระเบียบหรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบให้เป็นมาตรฐานกลาง ในการพิจารณาช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรง หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ทำรายงานผลการตรวจสอบ การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ ๘๙ - ๙๗/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาและรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับเรื่องนี้ไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาแนวทาง และความเหมาะสมของข้อเสนอแนะดังกล่าว ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้เสนอแบบ รายงานสรุปผลการพิจารณาในภาพรวมต่อข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) จำนวน ๘ ประเด็น รายละเอียดปรากฏตามข้อ ๑

๕.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหลักรับเรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนรวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน กรณีการชุมนุมทางการเมืองระหว่างเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓ ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี โดยให้ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานตำรวจแห่งชาติกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอแนะดังกล่าว และให้กระทรวงยุติธรรม สรุปผลการพิจารณาเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

๖. ผลกระทบ

เนื่องจากมีประชาชน ร้องเรียนว่ารัฐบาลและหน่วยงานของรัฐใช้อำนาจโดยมิชอบในการแทรกแซงและจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบของประชาชน ในกรณีการใช้ความรุนแรงเข้าสลายการชุมนุม การจับกุมและควบคุมตัวแกนนำผู้ชุมนุมโดยใช้ความรุนแรง และไม่คำนึงถึงสิทธิตามกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายพิเศษในระหว่างการชุมนุมต่อผู้ชุมนุม การใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าควบคุมการชุมนุมขัดต่อหลักสากล ทำให้ผู้ชุมนุมได้รับบาดเจ็บ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่าอาจมีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอความเห็นให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

-

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ / อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เป็นไปตามมติการประชุมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน กรณีการประชุมทางการเมืองระหว่างเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

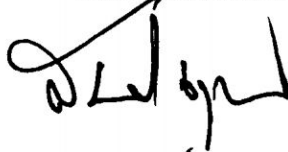
-

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรม ขอเสนอเรื่อง รายงานผลการพิจารณาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน กรณีการประชุมทางการเมืองระหว่างเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

โทร. ๐๘ ๖๕๔๒ ๗๑๓๓ (ธันนชัย)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ekkapop.k@rlpd.go.th